JAARVERSLAG 2024

HERINNERINGSCENTRUM
KAMP WESTERBORK

Voorwoord

Het jaar 2024 was een jaar van herdenken, leren en bouwen aan de toekomst voor Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Dankzij tentoonstellingen, educatieve programma's en indrukwekkende herdenkingen, zoals op 4 mei en de Nationale Herdenking Vervolging Sinti en Roma, hebben we het belang van herinnering op gepaste wijze onder de aandacht gebracht.

Dit jaar was ook een periode van verandering en ontwikkeling. We hebben belangrijke stappen gezet in de ontwikkeling van onze nieuwbouwplannen, een traject dat cruciaal is om het Herinneringscentrum toekomstbestendig te maken. Op 17 oktober presenteerden we het masterplan voor de vernieuwing. Ook realiseerden we dit jaar de overgang naar de Museum CAO, waarmee we onze verbinding met de culturele sector verder versterkten.
We ontvingen weer meer bezoekers dan ooit tevoren en kregen veel steun toen we duidelijk maakten dat we in financieel zwaar weer verkeerden. De betrokkenheid van partners, bezoekers en vrienden laat zien hoezeer ons werk wordt gewaardeerd en ondersteund.

Wat dit alles mogelijk maakt, is de inzet van onze medewerkers en vrijwilligers. Hun toewijding is de drijvende kracht achter alles wat we doen. Zij zorgen ervoor dat bezoekers niet alleen feiten leren, maar ook geraakt worden door de verhalen en de betekenis van Kamp Westerbork in de bredere historische en maatschappelijke context.

Met dankbaarheid en trots kijken we terug op 2024 en zetten we met vertrouwen de volgende stappen naar de toekomst. We blijven ons inzetten om de geschiedenis van Kamp Westerbork toegankelijk, relevant en betekenisvol te houden – voor deze en toekomstige generaties.

Bertien Minco
Directeur Herinneringscentrum Kamp Westerbork

Inhoudsopgave

Voorwoord 1

1. Herdenkingen, tentoonstellingen en activiteiten 3

2. Nieuwbouw 5

2.1 Masterplan 5

2.2 Fondsenwerving 6

2.3 Stakeholders 6

3 Kenniscentrum 7

3.1 Educatie 7

3.2 Onderzoek 10

3.3 Collectie 11

3.4 Landelijk Steunpunt Gastsprekers WOII-Heden (LSG) 11

4. PR, communicatie en marketing 13

5. Bedrijfsvoering 15

5.1 P&O 15

5.2 ICT 15

5.3 Onderhoud monumenten en museumgebouw 15

6 Raad van Toezicht 16

6.1 Samenstelling 16

6.3 Raad van Advies 17

7. Toelichting op toepassing Governance Code Cultuur 20

Bijlage 1 Subsidiënten en begunstigers 21

Bijlage 2 Herdenkingen, bijeenkomsten en overige publieksactiviteiten 22

Bijlage 3 Aanwinsten 23

Bijlage 4 Vrienden, donateurs, begunstigers en sympathisanten 25

Bijlage 5 Bezoekersaantallen, groepsbezoek en rondleidingen 26

Bijlage 6 Nevenfuncties directie 27

1. Herdenkingen, tentoonstellingen en activiteiten

Tijdelijke Exposities

Dit jaar stond het Herinneringscentrum opnieuw in het teken van het belichten van persoonlijke verhalen en historische gebeurtenissen, waaronder de heropening van de tentoonstelling De Fotograaf van Westerbork. Deze tentoonstelling, oorspronkelijk geïnitieerd door fotograaf Sake Elzinga, eert het werk van kampfotograaf Rudolf Breslauer, die tussen 1942 en 1944 met zijn gezin in Westerbork gevangen zat. De tentoonstelling opende in maart en trok sindsdien veel bezoekers.

Na de tentoonstelling 'De Fotograaf van Westerbork' werd 'Het Onvoorstelbare Verbeeld' gepresenteerd: een multimediale expositie en graphic novel die de Holocaust en andere vormen van vervolging tastbaar maakt. Dit project is gerealiseerd met (inter)nationale partners en is beschikbaar in vier talen, waarmee de tentoonstelling een breder publiek aanspreekt.

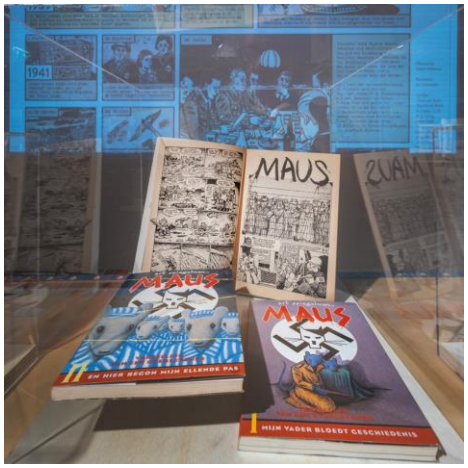

Ooggetuigenlezingen

Door het jaar heen vonden tien ooggetuigenlezingen plaats, die ons eraan herinneren hoe individuen de verschrikkingen van de oorlog overleefden en met de gevolgen leven. Zo vertelde Michaël Povel over zijn Joodse familie en de deportatie van zijn grootmoeder naar Sobibor, terwijl Gusta Olivier-Vonk haar ervaringen als verzetsstrijder deelde. Andere indrukwekkende lezingen waren die van Fred van Vliet, die als kind door verzetsmensen in Friesland werd ondergebracht, en Eva Weyl, die op zesjarige leeftijd naar Westerbork werd gedeporteerd en daar de oorlog doorbracht. Elk verhaal werpt een uniek licht op de menselijke kant van de geschiedenis, die dankzij de herinneringen van overlevenden levend blijft.

4 mei Herdenking

De Dodenherdenking op 4 mei in Kamp Westerbork stond dit jaar in het teken van de laatste transporten die 80 jaar geleden vertrokken. Marita Simons-Deen, een overlevende van een van deze transporten, sprak een indrukwekkende overdenking uit en deelde hoe de oorlog haar leven voor altijd heeft getekend. De herdenking, die werd bijgewoond door circa 4500 mensen, verliep waardig en respectvol, en werd live uitgezonden door RTV Drenthe.

Ter nagedachtenis aan de slachtoffers werden op 4 mei ook ooggetuigenlezingen gegeven in het Herinneringscentrum.

Herdenking Sinti en Roma Vervolging

Tijdens de Nationale Herdenking Vervolging Sinti en Roma op 26 mei 2024 stond Kamp Westerbork stil bij de deportatie van 245 Sinti en Roma naar Auschwitz-Birkenau. Slechts 31 van hen overleefden deze deportatie en vervolging. Voor deze herdenking, die werd georganiseerd samen met de Sinti- en Romagemeenschappen, was een belangrijke rol weggelegd voor vertegenwoordigers uit deze gemeenschappen. Hiermee werd een diepgaande en betekenisvolle herdenking gerealiseerd, waarbij verhalen over deze vaak vergeten genocide werden gedeeld.

Educatieve Thematische Rondleidingen en Herfstvakantie Activiteiten

Gedurende het jaar werden thematische rondleidingen verzorgd over woonoord Schattenberg. Oud-bewoners deelden persoonlijke verhalen en educatieve medewerkers gaven daarbij historische achtergronden, waardoor bezoekers een levendig beeld kregen van de geschiedenis van het woonoord.

Voorstelling Anne en de Anderen

Van september tot eind oktober vond in barak 56 de bijzondere voorstelling Anne en de Anderen plaats, uitgevoerd door jonge acteurs van Roestvrij Theater. In samenwerking met Theater Na De Dam werden de verhalen van jonge gevangenen van kamp Westerbork tot leven gebracht. Deze indringende voorstelling bood een stem aan jonge gevangenen die in het kamp verbleven en werd mogelijk gemaakt door steun van verschillende fondsen.

Muzikale Optredens en Cultuuractiviteiten

Dit jaar vonden er verschillende culturele activiteiten plaats om de herinneringen aan de oorlog op een kunstzinnige wijze te vertolken. In juni verzorgden studenten van het Prins Claus Conservatorium twee optredens, geïnspireerd door de verhalen van Kamp Westerbork.

Daarnaast speelde actrice Alisa Cuuna de monoloog Lieve Settela, waarin het lot van de Sinti en Roma tijdens de Holocaust centraal stond. Cuuna verbeeldde de tragische geschiedenis van Settela Steinbach, een meisje dat symbool staat voor de vergeten genocide op Sinti en Roma.

Herdenkingsbijeenkomst Verzetsgraf

Op 24 september vond een herdenkingsbijeenkomst plaats bij het verzetsgraf, waar de levens van verzetsmensen werden geëerd. Gedurende de Tweede Wereldoorlog werden velen in Kamp Westerbork terechtgesteld en gecremeerd.
De ceremonie bracht een eerbetoon aan deze verzetsstrijders en represailleslachtoffers.

Het Herinneringscentrum Kamp Westerbork heeft in 2024 op diverse manieren een cruciale rol gespeeld in het bewaren en delen van herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog en de periode Schattenberg. Door tentoonstellingen, ooggetuigenlezingen, thematische rondleidingen en culturele evenementen is het Herinneringscentrum erin geslaagd om een breed publiek te bereiken en te onderwijzen over deze periode. Voor een compleet overzicht van alle activiteiten wordt verwezen naar de bijlage.

2. Nieuwbouw

2.1 Masterplan

Ontwerp en Doorontwikkeling Herinneringscentrum

Het ontwerpteam, bestaande uit Mecanoo, Kossmanndejong en overige experts, heeft het ontwerp voor de herinrichting van het kampterrein, de gedenklaan en de nieuwbouw van het museum afgemaakt en opgeleverd in september 2024. Het plan bestaat uit drie elementen, een nieuw te bouwen museum, een gedenklaan en herinrichting van het voormalig kampterrein. Er is gekozen voor het bouwen van een nieuw museum, vanwege functionaliteit, duurzaamheid en kosten.

Bestuurlijk Overleg en Stakeholdercommunicatie

Om tot het ontwerp te komen zijn er ook in 2024 verschillende afstemmingsmomenten geweest met de diverse stakeholders. Uiteindelijk werd op 7 oktober tijdens een Bestuurlijk Overleg overeenstemming bereikt over het planontwerp en het daaraan gekoppelde vervolgonderzoek.

Op 15 oktober werd het nieuwbouwplan vervolgens aangeboden aan staatssecretaris Karremans in Den Haag en op 17 oktober volgde de officiële lancering tijdens een presentatie aan diverse betrokkenen in de commandantswoning.

Mobiliteitsvraagstuk en Emissievrije Opties

In samenwerking met Astron, Staatsbosbeheer en het Herinneringscentrum wordt gewerkt aan het mobiliteitsconcept dat de Hemeloor vrijmaakt van gemotoriseerd verkeer, waarbij bezoekers kunnen wandelen of leenfietsen kunnen gebruiken. Voor personen met fysieke beperkingen is een elektrische golfkar in ontwikkeling, waarvan de stralingsvrijheid momenteel wordt onderzocht. Als terugvaloptie is een shuttlebus op biodiesel een alternatief, hoewel ook deze een aparte route vereist. Het zoekgebied voor een gezamenlijke route voor gemotoriseerd verkeer is vastgesteld, en Ryse werkt samen met Mobycon aan een mobiliteitsstrategie en nadere planologische analyse.

2.2 Fondsenwerving

In 2024 zijn er verschillende stappen ondernomen om de vriendenadministratie en fondsenwerving voor Herinneringscentrum Kamp Westerbork te optimaliseren.
In de aanloop naar de vriendendag in september, werden extra acties ingezet om nieuwe vrienden te werven.
Tegelijkertijd bracht publiciteit rondom de petitieaanbieding aan de Vaste Kamercommissie van het ministerie van VWS op 15 oktober 2024 – waarin de financiële situatie van het Herinneringscentrum werd geschetst - in combinatie met de presentatie van de nieuwbouwplannen een toestroom van nieuwe vrienden en enkele grotere giften op.
Wat betreft de capital campaign, was de voortgang deels afhankelijk van de ontwikkeling van het masterplan. De voorbereidingen voor aanvragen bij overheids- en private fondsen zijn in volle gang.
Na het aanbieden van een petitie aan de commissie VWS van de Tweede Kamer en de lancering van de nieuwbouwplannen meldde zich spontaan een aantal potentiële partners waar in de laatste maanden van 2024 verkennende gesprekken mee werden gevoerd.

2.3 Stakeholders

Er was regelmatig contact met alle stakeholders om hen zo goed mogelijk op de hoogte te houden van de ontwikkelingen bij het Herinneringscentrum Kamp Westerbork zelf en bij de vernieuwing. Er werden op locatie diverse delegaties ontvangen en er werden bezoeken afgelegd bij o.a. het Ministerie van VWS, Ministerie van OCW, de Provincie Drenthe, de gemeente Midden-Drenthe en Astron. Er werd gesproken over de vernieuwing, de contacten met diverse betrokkenen, de inhoudelijke ontwikkelingen en de brede ontwikkelingen in de samenleving die van belang zijn voor ons werk. Ook de financiering van de vernieuwing kwam ter sprake.

3 Kenniscentrum

3.1 Educatie

De afdeling Educatie heeft in 2024 intensief gewerkt aan het versterken en uitdragen van Holocausteducatie. Dit gebeurde door middel van studiedagen, groepsontvangsten, internationale samenwerkingen en de ontwikkeling van nieuwe educatieve programma's. Daarnaast werd bijgedragen aan de Nationale Aanpak Holocausteducatie en de voorbereiding op de herinrichting van het museum.

Versterking Holocausteducatie

2024 vormde een intensief jaar op het terrein van de versterking en verdieping van Holocausteducatie. Naar aanleiding van de in 2023 door het Herinneringscentrum Kamp Westerbork geïnitieerde gezamenlijke brief van de belangrijkste instellingen op het gebied van Holocausteducatie in Nederland aan de Tweede Kamer en de betrokken bewindspersonen, werd onder leiding van de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding (NCAB) gewerkt aan de totstandkoming van een nationale aanpak. Het Herinneringscentrum Kamp Westerbork en het Landelijk Steunpunt Gastsprekers WOII-Heden waren bij de diverse vergaderingen en werkconferenties aanwezig, waarin gewerkt werd aan een breed draagvlak, het formuleren van gemeenschappelijke uitgangspunten en onderlinge afstemming.

Op 17 april vond een tussenpresentatie plaats tijdens de Werkconferentie Nationale Aanpak Holocausteducatie in Den Haag, waarbij het Herinneringscentrum vertegenwoordigd was in de paneldiscussie. In juni werd het Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie gepresenteerd door de staatssecretaris van VWS, Maarten van Ooijen. De tweede helft van het jaar was gericht op de concretisering en praktische uitwerking van de geformuleerde doelen en de specifieke taak hierbinnen van de Herinneringscentra. Dit zal zijn weerslag hebben op de educatieve activiteiten in 2025.

Het Herinneringscentrum is ook vertegenwoordigd in de educatietafel van het Veldberaad WO2, dat zich op verschillende momenten uitsprak over aandachtspunten met betrekking tot Holocausteducatie en de contextualisering van de Holocaust in bredere Tweede Wereldoorlog-educatie.

Studiedagen en Werkconferenties

Op 25 januari vond de Landelijke Studiedag Holocausteducatie plaats, georganiseerd in samenwerking met het Landelijk Steunpunt Gastsprekers en de Vereniging voor docenten in geschiedenis en staatsinrichting in Nederland (VGN). Met ruim 120 deelnemers lag de focus op actuele thema's als antisemitisme en complotdenken, maar was er ook ruimte aandacht voor didactische werkvormen rondom Holocausteducatie. Minister Mariëlle Paul (Primair en Voortgezet Onderwijs) opende de dag. Sinds 2018 werken het Herinneringscentrum, het Steunpunt en de VGN samen in het aanbieden van bijscholing en verdieping op het gebied van Holcoausteducatie in de vorm van studiedagen en educatieve reizen.

Op 8 maart werd de eerste buitenschoolse Landelijke LIO-dag gehouden in het Herinneringscentrum. Het programma van deze LIO-dag (leraren in opleiding) voor aankomende docenten geschiedenis was tot stand gekomen in nauwe samenwerking met verschillende lerarenopleidingen.

Kernpunten van het programma waren het omgaan met gevoelige onderwerpen in de klas, de inzet van persoonlijke verhalen binnen Holocausteducatie, de educatieve benadering en uitgangspunten van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork en het werken met authentieke bronnen in de klas. De keynote lezing werd verzorgd door prof. dr. Marc van Berkel, hoogleraar Holocausteducatie aan de Radboud Universiteit en lerarenopleider geschiedenis aan de Hogeschool Arnhem Nijmegen. Ook nu was het maximum aantal deelnemers van 120 personen snel na opening van de inschrijving bereikt.

Het Herinneringscentrum leverde op 17 april een bijdrage aan de Werkconferentie Nationale Aanpak Holocausteducatie in Den Haag. Later in het jaar werd het Nationaal Plan Versterking Holocausteducatie gepresenteerd door de staatssecretaris van VWS.

Groepsontvangsten en Educatieve Ontwikkelingen

Gedurende het jaar heeft het team Educatie zich beziggehouden met de ontvangst en begeleiding van talrijke onderwijs- en beroepsgroepen.

Daarbij werden de cijfers voor groepsontvangst voor de Corona-periode opnieuw behaald.

Voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs zijn nieuwe opdrachten ontwikkeld om de basistentoonstelling toegankelijker te maken. Ook werd gewerkt aan het Lesson Up-kanaal met verdiepings- en verwerkingslessen.
Bijzonder was de ontvangst van 15 politiegroepen uit Noord-Nederland en Noord-Holland, waaronder politie-vertrouwenspersonen, en een internationale groep met Duitse, Oostenrijkse en Nederlandse politieagenten. Dit in het kader van een programma rondom morele en ethische dilemma's voor politiemensen in oorlogstijd en in het heden.

Internationale Samenwerking en Projecten

Het Herinneringscentrum is actief in verschillende Europese projecten. In maart bezocht het team Educatie de collega's in Bergen-Belsen in het kader van het Europese Memorise-project, gericht op innovatieve Holocausteducatie. Ook werd deelgenomen aan het project Young People Remember and [Re]shape Places of Memory, samen met het Staatsmuseum Majdanek en Topographie des Terrors in Berlijn. Dit project faciliteert internationale uitwisselingen tussen docenten en leerlingen en voorziet in een begeleid bezoek aan voormalige vervolgingsplekken in Polen in 2025.

Een samenwerking met Geschichtsort Villa ten Hompel in Münster heeft geleid tot een specifiek programma voor Nederlandse politieagenten, gericht op de betrokkenheid van reguliere politie in de Holocaust. Dit programma wordt voortgezet en uitgebreid in 2025.

In samenwerking met het Staatsmuseum Majdanek (Polen) en de Gedenkstätte Topographie des Terrors (Duitsland) werd samengewerkt in een project rondom educatie op plekken van vervolging voor de musea in Majdanek, Belzec en Sobibor. Vanuit kamp Westerbork werden 34.313 Joodse mannen, vrouwen en kinderen uit Nederland naar Sobibor gedeporteerd. Het samenwerkingsproject zal in het voorjaar van 2025 resulteren in een educatieve reis voor Nederlandse docenten en educatoren en een scholierenreis naar Polen. In november 2024 vond een reis naar het voormalige ghetto van Riga plaats, waarin verdere afstemming plaatsvond tussen de samenwerkingspartners.

Nieuwbouw en Toekomstplannen

Het team Educatie was betrokken bij de plannen voor de herinrichting en nieuwbouw van het museum. In januari vond een eerste overleg plaats met Kossmanndejong ontwerpers en Mecanoo architecten over de educatieve behoeften.
De wisselexpositie vanaf het voorjaar van 2026 zal het levensverhaal van de Joodse familie Stern uit Assen als rode draad hebben. Op basis van deze familiegeschiedenis en de rijke collectie rondom de familie Stern, zal een educatieve expositie ontwikkeld worden, met name gericht op leerlingen uit het voortgezet onderwijs. Ook werd een stagiair archeologie aangesteld om een overzicht van archeologisch onderzoek op en rondom het terrein van Kamp Westerbork (1992-2024) samen te stellen en publieksinteractie rondom de vondsten te bevorderen.

Culturele en Theatrale Educatie

Het project Anne en de Anderen werd in samenwerking met Roestvrij Theater gerealiseerd.
In het najaar van 2024 vonden op locatie voorstellingen plaats, waarin peer-education centraal stond. De jonge acteurs en verhalenvertellers deelden verhaler rondom onderduik en vervolging met een publiek van leeftijdsgenoten. Het team Educatie verzamelde de verhalen van en over jonge mensen in onderduik en Kamp Westerbork, die werden gebruikt in de voorstelling en ontwikkelde de voorbereidende programma's voor schoolgroepen en gezinnen.
Het jaar 2024 stond voor de afdeling Educatie in het teken van groei en verdieping. Door samenwerkingen op nationaal en internationaal niveau, het ontwikkelen van vernieuwende overdrachtsvormen en een sterke focus op kennisdeling, heeft het Herinneringscentrum wederom bijgedragen aan de bewustwording en educatie rondom de Holocaust.

De toekomst brengt nieuwe uitdagingen, zoals de herinrichting van het museum en verdere verdieping van educatieve programma's, maar de basis voor structurele versterking is stevig gelegd.

3.2 Onderzoek

In 2024 heeft de afdeling Onderzoek van Herinneringscentrum Kamp Westerbork aan diverse projecten gewerkt die bijdragen aan het herinneren, herdenken en onderzoeken van de geschiedenis van het kamp en de bredere context van de Holocaust.

De Herinnering aan Kamp Westerbork

Een belangrijk project was de totstandkoming van de catalogus behorend bij de tentoonstelling 'De Herinnering aan Kamp Westerbork'. Deze catalogus werd uitgegeven door In Boekvorm uitgevers en verscheen op 13 maart 2024. Op dezelfde dag opende ook de geactualiseerde versie van de tentoonstelling over Rudolf Breslauer, samengesteld door gastconservator Sake Elzinga. Deze tentoonstelling was tot eind september 2024 te bezichtigen.

Nationaal Programma Herdenking Vervolging Sinti & Roma

Vanaf mei 2024 werd vanuit het Herinneringscentrum het Nationaal Programma Herdenking Vervolging Sinti & Roma georganiseerd. Dit programma omvat tien subprojecten die herinneren en herdenken, cultuur en erfgoed, en educatie en wetenschap op een interdisciplinaire en inclusieve wijze combineren. In vrijwel elke provincie vinden activiteiten plaats in samenwerking met vertegenwoordigers uit de historische en cultureel diverse Sinti- en Romagemeenschap.

In de eerste fase (mei-augustus 2024) vonden al diverse activiteiten plaats, waaronder de onthulling van een monument in het dorp Westerbork, een tentoonstelling in het Vrijheidsmuseum in Groesbeek en de Nationale Herdenking Vervolging Sinti en Roma. Daarnaast werden theatervoorstellingen uitgevoerd door zowel jonge amateurspelers als professionele acteurs. In de tweede helft van het jaar (augustus-december 2024) was de tentoonstelling 'De Lange Schaduw van het Verleden' te zien, werden diverse lezingen en opvoeringen georganiseerd en vond ondersteuning plaats bij het 'Requiem voor Auschwitz' in Den Bosch en Tilburg

Wetenschappelijk en archeologisch onderzoek

Bij het NIOD loopt sinds eind 2023 een onderzoek naar de rol van de Nederlandse Spoorwegen tijdens de Duitse bezetting. Herinneringscentrum Kamp Westerbork is betrokken via de Wetenschappelijke Begeleidingscommissie. Dit onderzoek richt zich op de verantwoordelijkheid en medeplichtigheid van de NS bij de deportaties tijdens de Tweede Wereldoorlog en draagt bij aan het bredere maatschappelijke debat over het functioneren van bedrijfsorganisaties in oorlogstijd.

Het Onvoorstelbare Verbeeld

Een ander interdisciplinair project is 'Het Onvoorstelbare Verbeeld', waarin tien striptekenaars uit Duitsland, Nederland en België de geschiedenissen van de kampen Neuengamme, Westerbork en Kazerne Dossin visualiseren. De resulterende werken vormen de kern van een reizende tentoonstelling en een graphic novel. De tentoonstelling opende op 19 juli 2024 in Westerbork en reisde vervolgens naar Kazerne Dossin en Gedenkstätte Neuengamme. In de komende jaren wordt de tentoonstelling ook getoond aan de Universiteit van Braunschweig (2025), de Gedenkstätte Ladelund (2025) en het parlement van Bremen (2026). Binnen het project werd tevens een educatieve kijkwijzer ontwikkeld.

Een Naam, een Gezicht, het Verhaal

In samenwerking met andere afdelingen en vaste partner In Ontwerp werd de tentoonstelling 'Een Naam, een Gezicht, het Verhaal' samengesteld. Deze expositie laat zien wie de 102.000 slachtoffers van Kamp Westerbork waren door hun namen, gezichten en verhalen op een interactieve manier te presenteren.

MEMORISE

Ten slotte werd verder gewerkt aan het internationale wetenschappelijke samenwerkingsproject MEMORISE. De eerste digitale resultaten werden gepresenteerd in november 2023 tijdens een consortiummeeting in Nederland, waarbij ook een kleine tentoonstelling in het Herinneringscentrum werd geopend. In november 2024 vond een tweede consortiummeeting plaats in Bergen-Belsen, waar een nieuwe MEMORISE-tentoonstelling werd geopend. Binnen het project wordt verder gewerkt aan prototypes voor digitale en museale presentatievormen van Holocaustgeschiedenis.

Met deze uiteenlopende projecten draagt de afdeling Onderzoek bij aan de missie van Herinneringscentrum Kamp Westerbork: het levend houden van de herinnering aan de slachtoffers, het bevorderen van historisch onderzoek en educatie, en het stimuleren van maatschappelijk bewustzijn over de gevolgen van vervolging en discriminatie.

3.3 Collectie

In 2024 werd een belangrijke stap gezet in de digitale ontsluiting van de collectie van Herinneringscentrum Kamp Westerbork. Met een team van 12 personen, bestaande uit betaalde medewerkers, vrijwilligers en stagiaires, werd verder gewerkt aan het koppelen van meer dan 1000 thesaurustermen en het voorzien van encyclopedische informatie. Dit proces draagt bij aan een betere doorzoekbaarheid van de kennis en collectie van het Herinneringscentrum.

Samen met de afdeling Onderzoek en in samenwerking met DOOR werd de eerste versie van het online platform ontwikkeld. In januari 2024 ging deze eerste versie live, waarna op 26 februari het collectieplatform Westerbork Digitaal officieel online ging. Dit platform biedt toegang tot foto's, documenten en andere collectiestukken, aangevuld met uitgebreide informatie over de geschiedenis van kamp Westerbork. De database blijft continu in ontwikkeling; achter de schermen wordt nog steeds gewerkt aan het controleren, aanvullen en verbinden van de beschikbare informatie.

3.4 Landelijk Steunpunt Gastsprekers WOII-Heden (LSG)

Landelijk Steunpunt Gastsprekers WOII-Heden – Jaaroverzicht 2024

Het jaar 2024 was turbulent en uitdagend, waarin actuele conflicten zoals de oorlog in Israël en Gaza, de oorlog in Oekraïne en toenemend antisemitisme hun weerklank vonden in het onderwijs. Als onderdeel van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork speelde het Landelijk Steunpunt Gastsprekers WOII-Heden (LSG) een cruciale rol in het ondersteunen van docenten en het inzetten van levende bronnen om jongeren te laten leren van het verleden.

Gastsprekers en Coaching

LSG breidde haar netwerk uit tot 220 actieve gastsprekers, waarvan 95% verhalen deelt over de Tweede Wereldoorlog en een kleiner deel over andere conflicten. Door intensieve één-op-één coaching en begeleiding waren vrijwel alle sprekers in staat om naast kennisoverdracht ook actuele discussies in de klas aan te gaan. Ondanks de druk en emotionele belasting verliepen de gastlessen overwegend incidentvrij, waarbij de persoonlijke verhalen jongeren raakten en hun intrinsieke motivatie versterkten.

25-jarig Jubileum

Op 1 oktober 2024 vierde LSG haar 25-jarig bestaan met een jubileumbijeenkomst in Ede, waaraan 181 gasten deelnamen. Het programma, met inspirerende bijdragen van onder meer Staatssecretaris Vincent Karremans en andere sprekers, benadrukte de meerwaarde van levende bronnen in het onderwijs. De bijeenkomst bood ruimte voor verdieping, dialoog en reflectie, en markeerde daarmee een mijlpaal in de lange geschiedenis van LSG.

Bemiddelingen en Bereik

In totaal realiseerde LSG 1483 bemiddelingen, waaronder gastlessen, lezingen, workshops en media-optredens. De activiteiten werden hoofdzakelijk uitgevoerd in het Voortgezet Onderwijs (45%) en Primair Onderwijs (36%), met een groeiend aantal bemiddelingen in het MBO (7%) en HBO (6%). Ondanks een lichte daling in het Primair Onderwijs door interne veranderingen en tijdsdruk, toonde het brede aanbod de blijvende relevantie van het Landelijk Steunpunt aan.

Samenwerkingsverbanden en Projecten

LSG versterkte haar positie als verbindende schakel in het onderwijs en het WOII-netwerk door intensieve samenwerkingen met diverse partners. Onder meer onderwijsinstellingen, ministeries en organisaties zoals het Nationaal Comité 4en5 mei en initiatieven rond Nederlands-Indië droegen bij aan een breed en actueel aanbod. Deze partnerschappen zorgen voor een integrale aanpak van historische en actuele vraagstukken in de klas en ondersteunen docenten bij het overbrengen van de essentiële boodschap: haat, vooroordelen en discriminatie zijn geen oplossingen.

Overige Zaken

Naast de uitvoering van gastlessen kende 2024 enkele interne uitdagingen. Personele wijzigingen, zoals het wegvallen van vrijwilligers en langdurige ziektegevallen, dwongen tot aanpassingen in de organisatie. Tevens zorgde een gerichte PR- en communicatiestrategie, met nieuwsbrieven en social media, voor extra bekendheid van de activiteiten. De ondersteuning door de Storytelling Academy benadrukte bovendien het belang van een goed verteld verhaal in het onderwijs.

Ondanks de complexiteit van een bewogen jaar heeft LSG met succes haar missie voortgezet: het inspireren en onderwijzen van jongeren met persoonlijke verhalen uit WOII en andere conflicten. Het jaar 2024 bevestigt dat het Landelijk Steunpunt Gastsprekers WOII-Heden, als onderdeel van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork, een onmisbare schakel vormt tussen verleden en heden, en een waardevolle bijdrage levert aan het hedendaagse onderwijs.

4. PR, communicatie en marketing

In het afgelopen jaar heeft Herinneringscentrum Kamp Westerbork veel aandacht gekregen in de (inter)nationale media en heeft de afdeling Communicatie en PR diverse belangrijke evenementen en campagnes ondersteund.

Educatie en Herdenking

Op 25 januari vond de jaarlijkse Studiedag Holocausteducatie plaats, waarbij meer dan 120 docenten aanwezig waren. Minister Mariëlle Paul (Primair en Voortgezet Onderwijs) opende de dag en schrijfster Jessica Durlacher sprak over de impact van de Holocaust. RTV Drenthe, het Reformatorisch Dagblad en Radio 1 besteedden hier aandacht aan.

Op 27 januari, International Holocaust Memorial Day, werd de campagne Leer over de Holocaust gelanceerd, een samenwerking tussen onder andere Herinneringscentrum Kamp Westerbork, de Anne Frank Stichting en het Nationaal Comité 4 en 5 mei. De campagne richtte zich op jongeren, ouders en docenten en werd breed gedeeld op sociale media en in landelijke media.

Op 4 mei werd de Dodenherdenking, zoals gebruikelijk, live uitgezonden en breed uitgemeten in regionale en nationale media. Daarnaast vond op 26 mei de Nationale Herdenking Vervolging Sinti & Roma plaats, precies 80 jaar na het transport van 245 Sinti en Roma naar Auschwitz. Het NOS Jeugdjournaal en het Achtuur Journaal besteedden hier aandacht aan.

Op 30 september opende de inschrijving voor Namen Lezen 2025. Binnen een dag was het maximale aantal deelnemers bereikt. Dit project kreeg een eigen website met livestream en unieke vormgeving.

Media-aandacht en Bezoek

Het Herinneringscentrum verwelkomde meerdere prominente bezoekers, zoals de Amerikaanse ambassadeur Shefali Razdan Duggal (30 januari) en burgemeester Ahmed Aboutaleb met Rotterdamse leerlingen. Hun bezoeken kregen aandacht in respectievelijk Dagblad van het Noorden en via de sociale kanalen van de gemeente Rotterdam.

In maart ontving het Herinneringscentrum een groep internationale journalisten in het kader van de opening van het Nationaal Holocaustmuseum in Amsterdam. De rondleiding en de tentoonstelling De fotograaf van kamp Westerbork trokken internationale belangstelling, met onder andere een artikel in The Times.

Daarnaast werd directeur Bertien Minco geïnterviewd over de impact van de film The Zone of Interest op Radio 1. Haar reflectie op de overeenkomsten tussen kampcommandantenwoningen in Auschwitz en Westerbork werd breed opgepakt door het ANP en landelijke media.

Campagnes en Lobby

In oktober werd een petitie overhandigd aan de Tweede Kamer om te pleiten voor extra financiële steun voor het Herinneringscentrum. De boodschap dat bezuinigingen en btw-verhogingen het voortbestaan bedreigen, kreeg grote media-aandacht, met vermeldingen bij NOS, RTL Nieuws, NU.nl en diverse kranten. Nog dezelfde middag bleek er brede politieke steun voor extra middelen.

In oktober werden de vernieuwingsplannen van het Herinneringscentrum gepresenteerd aan staatssecretaris Vincent Karremans, burgemeester Jan Zwiers en gedeputeerde Jisse Otter. NRC Handelsblad en Volkskrant schreven hierover uitgebreid.

Cultuur en Publicaties

Op 19 juli opende de tentoonstelling Het Onvoorstelbare Verbeeld, een samenwerking met partners uit Nederland, Duitsland en België. De bijbehorende graphic novel werd in vier talen uitgebracht en kreeg media-aandacht in De Volkskrant en Tagesspiegel.

In augustus bracht actrice Alisa Cuuna de monoloog Lieve Settela in de commandantswoning. De voorstelling over de vergeten Holocaust op de Sinti en Roma werd breed opgepakt door Theaterkrant, NOS en Dagblad van het Noorden.

Daarnaast verschenen verschillende columns op de website van het Herinneringscentrum. Directeur Bertien Minco reflecteerde op de toekomst en schreef een in memoriam over Jacques d'Ancona.

5. Bedrijfsvoering

5.1 P&O

De personeelsbezetting van Herinneringscentrum Kamp Westerbork was op 1 januari 2024 23,99 fte. In 2024 waren er 72 vrijwilligers aan het Herinneringscentrum Kamp Westerbork verbonden.
Wederom hebben alle publieksmedewerkers een BHV-(herhaal)training gevolgd.

In dienst/uit dienst

Er is in 2024 één nieuwe medewerker in dienst gekomen, van twee medewerkers is afscheid genomen. Dit met wederzijds goedvinden of door afloop van tijdelijke contracten.

Detachering

Ook in 2024 was er een medewerker bij ons gedetacheerd via Aktion Sühnezeichen/Friedensdienste (Duitsland).

Stagiaires

Op de afdeling onderzoek zijn het afgelopen jaar twee stagiaires werkzaam geweest. Daarnaast is er één stagiaire werkzaam geweest bij PR & Communicatie.

Ziekteverzuim

Het gemiddelde ziekteverzuimpercentage over 2024 was 3,55%.

Functieprofielen en nieuw CAO

In 2024 zijn voorbereidingen getroffen voor de overstap van de CAO Sociaal Werk naar de Museum CAO. Na overeenstemming met de FNV zijn nieuwe contracten opgemaakt. Per 1 januari 2025 valt het Herinneringscentrum daarmee onder de Museum CAO.

Vrijwilligers

Het Herinneringscentrum Kamp Westerbork zou niet kunnen bestaan zonder de inzet van onze toegewijde vrijwilligers. Zij vormen het hart van onze organisatie en spelen een cruciale rol bij het organiseren van herdenkingen, zoals de 4 mei Dodenherdenking en de Nationale Herdenking Vervolging Sinti en Roma. Daarnaast verzorgen zij rondleidingen, rijden zij op de pendelbus tussen museum en kampterrein en ondersteunen zij bij het beheer en onderhoud van zowel het museum als het monumententerrein.
Wij zijn hen dan ook dankbaar voor hun tomeloze energie, tijd en passie.

5.2 ICT

In navolging op de optimalisatie van de vriendenadministratie worden de verschillende systemen (Exact, website) geanalyseerd en dusdanig aangepast dat deze beter met elkaar communiceren. Dit moet het mogelijk maken dat potentiële vrienden via de website zich kunnen aanmelden als vriend op dusdanige wijze dat ook meteen de automatische incasso wordt geeffectueerd. In de huidige situatie vergt dit nog talloze handmatige verrichtingen.

5.3 Onderhoud monumenten en museumgebouw

VWS heeft in 2023 gelden beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het meerjaren onderhoud. Er is een percentage van 1% van de herbouwwaarde van het Herinneringscentrum en kampterrein (inclusief commandantswoning) toegezegd. Dit bedrag wordt ieder jaar uitgekeerd en besteed aan de uitvoering van het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Ook in 2024 is het noodzakelijke groot onderhoud gepleegd, dit vond voornamelijk plaats in de eerste weken van januari toen het museum gesloten was.

6 Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het functioneren van het Herinneringscentrum Kamp Westerbork (HCKW) in algemene zin, op het beleid dat de directie voert, en is werkgever van de bestuurder. Daarnaast is de Raad van Toezicht een sparringpartner voor de bestuurder.

In 2024 heeft de Raad van Toezicht viermaal officieel vergaderd. Daarnaast zijn de leden veelvuldig geraadpleegd, waardoor hun betrokkenheid bij de ontwikkelingen binnen de organisatie groot is.

De Raad van Toezicht heeft zich het afgelopen jaar intensief beziggehouden met de strategische koers, de financiële situatie en de verdere ontwikkeling van de organisatie. Er is gewerkt aan de langere termijn toekomst van het HCKW. De plannen voor de ruimtelijke en museale ontwikkeling van zowel het kampterrein als het museum zijn inmiddels bekendgemaakt. In haar vergaderingen heeft de Raad hier nadrukkelijk de accenten gelegd.

De Raad van Toezicht heeft zich niet alleen gericht op bestuurlijke en strategische vraagstukken, maar ook op de essentiële maatschappelijke taak van het Herinneringscentrum: het levend houden van de geschiedenis en het overdragen van kennis aan nieuwe generaties.

De financiële situatie van het HCKW is onder de aandacht gebracht van de Rijksoverheid. Inmiddels zijn er nieuwe financiële afspraken gemaakt, waardoor de nijpende financiële problematiek is gemitigeerd. Voor een duurzame borging van de financiële toekomst zullen de gesprekken met betrokken partijen worden voortgezet.

De organisatie van het HCKW heeft zich verder ontwikkeld tot een professioneel geheel, waardoor ook de organisatie van grote evenementen bij de medewerkers in goede handen is.

In 2024 heeft mevrouw Bertien Minco als bestuurder leiding gegeven aan de organisatie en de hierboven genoemde ontwikkelingen. Het was een cruciaal jaar waarin de toekomst van het HCKW vorm heeft gekregen. Mede dankzij de krachtige wijze waarop het HCKW onder de aandacht is gebracht van de samenleving, is een stevige basis gelegd waardoor de toekomst met vertrouwen tegemoet kan worden gezien. Wij zijn Bertien Minco daar zeer erkentelijk voor.

In een tijd waarin het belang van historisch besef en bewustwording groter is dan ooit, waarderen wij de toewijding van de medewerkers en vrijwilligers die dit dagelijks mogelijk maken. Hun inzet vormt de kern van de organisatie en draagt bij aan de indrukwekkende impact van de herdenkingen, tentoonstellingen en educatieve programma's. De Raad van Toezicht is daar trots op.

6.1 Samenstelling

De samenstelling van de Raad van Toezicht is als volgt:

Mevrouw A. Noya, lid Raad van Toezicht
- Manager corporate communicatie bij de VvAA
- Bestuurslid themagroep Public Affairs Logeion

De heer H.J. Peters
- Directeur van FB Oranjewoud Participaties BV
- Commissaris Economic Board Groningen (EBG) namens provincie Groningen

Mevrouw K. Pattipilohy
- Directeur en partner Diversion

- Lid dagelijks bestuur VNO-NCW Metropoolregio Amsterdam
- Bestuurslid Stichting HNR Connection

De heer P.E.J. den Oudsten, voorzitter
- Voorzitter Raad van Toezicht Wender
- Voorzitter Raad van Toezicht Medisch Spectrum Twente
- Voorzitter Raad van Toezicht Sciencepark Utrecht (beëindigd per 01-01-2025)
- Voorzitter Raad van Toezicht New Energycoalition Groningen
- Voorzitter Raad van Commissarissen Omrin

De heer R.E. Vis
- Secretaris Nederlands-Israëlitisch Kerkgenootschap
- Moderamen – lid Interkerkelijk Overleg in Overheidszaken (CIO)
- Lid algemeen bestuur Overlegorgaan Joden en Christenen (OJEC)
- Lid algemeen bestuur Overleg Joden, Christenen en Moslims (OJCM)
- Bestuurslid Stichting Gilat
- Bestuurssecretaris Centraal Joods Overleg
- Manager Onderwijs & Opleiding Nederlands-Israëlitisch Seminarium
- Bestuurslid stichting Joods Leven Rotterdam

De Raad van Toezicht kent de volgende commissies:
- Remuneratiecommissie
- Auditcommissie

6.3 Raad van Advies

De Raad van Advies was als volgt samengesteld:

De heer B. van der Ham, Amsterdam
- Voorzitter Gehandicaptenzorg Nederland
- Voorzitter Vereniging Afvalbedrijven Nederland
- Voorzitter Nederlandse Franchise Vereniging
- Voorzitter Nederlandse Vereniging voor Bioscopen en Filmtheaters
- Voorzitter Vereniging Vrije Theaterproducenten
- Voorzitter Vereniging voor evenementen makers
- Voorzitter Schoolleidersregister Primair Onderwijs
- Voorzitter van de Raad van Toezicht CJP
- Bestuurslid van Humanists International, London
- Lid van het Dagelijks Bestuur van VNO/NCW
- Lid van de Sociaal Economische Raad (SER)
- Acteur, muzikant, schrijver

De heer Van der Ham is per 24 april 2024 afgetreden

Mevrouw drs. J. van Kranendonk, Amsterdam
- Judith van Kranendonk Consultancy
- Lid bestuur Cobra Museum te Amstelveen
- Voorzitter Raad van Toezicht van Het Nieuwe Instituut te Rotterdam
- Voorzitter Raad van Toezicht Rietveld Academie te Amsterdam
- voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Unfair
- Voorzitter van de Raad van Toezicht van de Stichting Opera Nijetrijne
- Lid van het bestuur van de Stichting Perron0-7

- Lid van het bestuur van de Stichting CEPIG
- Tot medio 2023 lid van het bestuur van de Stichting Codart

Mevrouw Kranendonk is per 24 april 2024 afgetreden.

De heer mr. E. Numann, 's-Gravenhage
- *Voormalig Vicepresident van de Hoge Raad*
- Voorzitter Stichting Individuele Verzekeringsaanspraken Sjoa
- Bestuurslid Stichting Morasha (Nederlands-Joodse geschiedenis)
- Voorzitter Tuchtraad Financiële Dienstverlening (Assurantiën)

De heer Numann is per 24 april 2024 afgetreden.

De heer mr. F. Mouw, Ede
- Voormalig Partner Accountantsorganisatie EY (Ernst & Young)
- Voormalig Voorzitter van het Bestuur van het Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944-1945 (thans Vrijheidsmuseum)
- Voormalig Bestuursvoorzitter van de N.V. MENSEC (Stadsschouwburg en Concertgebouw "De Vereeniging");
- Gastspreker Landelijk Steunpunt gastsprekers WO2-heden.
- Voormalig bestuurslid/penningmeester Betaald Voetbalorganisatie NEC Nijmegen;
- Voormalig bestuurslid/penningmeester Honorariumfondsen Radboud UMC;
- Docent Post Academisch Onderwijs Radboud University;
- Voormalig bestuurslid/lid Raad van Toezicht Herinneringscentrum Kamp Westerbork;

Mevrouw prof. dr. J. Walma van der Molen, Amsterdam
- Hoogleraar Talentontwikkeling, Wetenschap en Technologie, Universiteit Twente (0,3 fte)
- Zelfstandig gevestigd (bestuurs)adviseur en directeur JWVDM Advies, Training en Onderzoek
- Voorzitter Raad van Advies Levisson Instituut
- Lid Raad van Toezicht Christelijke Onderwijs Groep Vallei en Gelderland-Midden
- Lid Raad van Toezicht Montessori Scholengemeenschap Amsterdam.

Mevrouw Walma van der Molen is per 16 november 2023 benoemd als voorzitter.

Mevrouw drs. E. van der Plas, Amsterdam
- Directeur Allard Pierson
- Lid RvT Amsterdams Fonds voor de Kunst
- Lid RvA Faculteit van Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam
- Lid Raad van Advies van NWO Nederland
- Voorzitter Raad van Toezicht CODARTS

De heer drs. C. Verbraak, Amsterdam
- Journalist en programmamaker (radio- en televisie)
- Presentator (radio- en televisie)
- Schrijver

De heer Prof. Dr. B.T. Wallet, Amsterdam
- Hoogleraar Joodse studies, Universiteit van Amsterdam
- Lid Education Board Levisson Instituut
- Member Executive Committee European Association of Jewish Studies
- Advisory Board SION-Digit, EHESS Parijs
- Advisory Board RESILIENCE, ESFRI, European Union
- Advisory Board Amsterdam School of Historical Studies, Universiteit van Amsterdam
- Lid Adviesraad Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding, Ministerie van Justitie en Veiligheid
- Bestuur Stichting Réveil-Archief, Allard Pierson

- Raad van Advies Stichting Heimisj
- Bestuur Stichting ter bevordering Nederlands Joods Studenten Overleg
- Comité van Aanbeveling Stichting Zikaron
- Comité van Aanbeveling Stichting Struikelstenen Sliedrecht
- Comité van Aanbeveling Amsterdam Klezmer Band
- Comité van Aanbeveling Het Stenen Archief

De Raad van Advies is in 2024 twee keer bijeen geweest.

7. Toelichting op toepassing Governance Code Cultuur

De uitgangspunten van de Governance Code Cultuur zijn verweven in onze organisatie en in de manier waarop wij dit jaarverslag hebben opgesteld. Om de transparantie te vergroten, lichten we de toepassing van de code in deze paragraaf expliciet toe.

Toepassing van principes en aanbevelingen
De Raad van Toezicht vervult zijn rol als toezichthouder, werkgever en klankbord van de directie in overeenstemming met de GCC. De verantwoordelijkheden van de RvT zijn statutair vastgelegd en worden praktisch ingevuld via vier reguliere vergaderingen per jaar, aangevuld met intensief tussentijds overleg. De directie legt verantwoording af over beleidskeuzes, resultaten en strategische afwegingen.

Afstemming met interne en externe belanghebbenden
Het Herinneringscentrum hecht waarde aan afstemming met belanghebbenden. In 2024 is intensief samengewerkt met overheden, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en partners binnen het WO2-netwerk. Intern is er structureel overleg tussen directie, medewerkers en vrijwilligers. In het kader van de nieuwbouw en strategische koers zijn stakeholders actief geïnformeerd en betrokken.

Belangenverstrengeling en tegenstrijdig belang
In 2024 hebben zich geen gevallen van belangenverstrengeling of tegenstrijdige belangen voorgedaan. De leden van de Raad van Toezicht en de directie hanteren de principes van onafhankelijkheid, integriteit en openheid. Nevenfuncties van directieleden zijn openbaar gemaakt in bijlage 6 van dit verslag.

Risicobeheersing en interne controle
De Raad van Toezicht houdt toezicht op risicobeheersing, onder meer via de auditcommissie. In 2024 lag de nadruk op de financiële continuïteit van het Herinneringscentrum, de gevolgen van prijsstijgingen, personele capaciteit, en de risico's rond de uitvoering van het nieuwbouwtraject. De jaarrekening en begroting worden opgesteld conform de richtlijnen voor de culturele sector. Er is regelmatig contact met de accountant.

Beloningsbeleid en (neven)functies
De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. Reiskosten worden op declaratiebasis vergoed. Het beloningsbeleid voor de directie is in overeenstemming met de Museum CAO. Nevenfuncties van de directeur zijn vermeld in bijlage 6 van dit jaarverslag en zijn getoetst op verenigbaarheid met de functie.

Bijlage 1 Subsidiënten en begunstigers

het Cultuurfonds

vfonds investeert in VREDE

provincie Drenthe

mondriaan fonds

Stichting Makaria

GEMEENTE MIDDEN-DRENTHE

VSBfonds, iedereen doet mee

4 en 5 mei

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

SNN

Hanzehogeschool Groningen University of Applied Sciences

Katalys
Krachtige ondersteuning voor lokale initiatieven

FB Oranjewoud

Bijlage 2 Herdenkingen, bijeenkomsten en overige publieksactiviteiten

28 januari	Ooggetuigenlezing Michaël Povel
13-21 februari	Molukse rondleidingen
25 februari	Ooggetuigenlezen Gusta Olivier Vonk
13 maart	Heropening tentoonstelling ‘De fotograaf van kamp Westerbork’
23 maart	Molukse themarondleiding
31 maart	Ooggetuigenlezing Fred van Vliet
28 april	Ooggetuigenlezing Eva Weyl
4 mei	Dodenherdenking bij Nationaal Monument Kamp Westerbork
26 mei	Nationale Herdenking Vervolg Sinti & Roma
19 juli	Opening tentoonstelling ‘Het onvoorstelbare verbeeld’
30 juni	Ooggetuigenlezing Marion de Klijn
28 juli	Ooggetuigenlezing Frits Pont
2 en 3 augustus	Voorstelling ‘Lieve Settela’
25 augustus	Ooggetuigenlezing Bert Woudstra
September-oktober	Voorstellingen ‘Anne en de Anderen’
24 september	Herdenking Verzetsgraf
29 september	Ooggetuigenlezing Lodewijk van Mourik
5 oktober	Burendag
27 oktober	Ooggetuigenlezing Josua Ossendrijver
25 november	Opening tentoonstelling ‘Een naam een gezicht een verhaal’
26 november	Ooggetuigenlezing Salo Muller

Bijlage 3 Aanwinsten

Aantal: 43
Bijzondere Stukken:

- "Mannen voor een barak," Ybenheer, Joods werkkamp, 14 juli 1942
  Een persoonlijk bericht van Ybenheer: *"Voor mijn schoonmoeder, hartelijk gegroet."*
- Tekening, aquarel, Woonoord Schattenberg, P.J. van Nimwegen
  Periode: 1965-1970
  Beeld van een barak met bomen op de voorgrond.
- Dagboek van Ephraim Bril (1914)
  Het dagboek, bestaande uit 113 handgeschreven pagina's, begint op 5 maart 1942, de dag waarop Ephraim werd opgeroepen voor werk in een Joods werkkamp. Het eindigt na zijn verblijf in kamp Westerbork rond 1 augustus 1942. Vermoedelijk werd het dagboek door Ephraim aan een niet-Joodse werker meegegeven voor bewaring.
- Portrettekeningen van Barneveld
  Tekeningen van tientallen Barneveldse bewoners, bewaard in een klein album, oorspronkelijk gemaakt door tekenleraar Michiel Winkel.
- Brieven van Elias Snuijf (1940-1942)
  Gedetailleerde brieven over het boerenbestaan en de omstandigheden in verschillende werkkampen in Nederland. In een brief uit augustus 1942 beschrijft Elias zijn verwachte deportatie naar Polen.
- Gebedenboek "Sephat Emet"
  Het boek werd door Bertold in 1941 ontvangen van zijn ouders in kamp Westerbork ter gelegenheid van zijn achtste verjaardag, met inscriptie.
- Interview met oud-medewerkers Radiosterrenwacht
  Twee voormalige medewerkers van de Radiosterrenwacht delen hun herinneringen aan de beginjaren van hun werkplek, gevestigd op het voormalige terrein van kamp Westerbork.
- Documenten van A.J.A. Lobstein
  - Brief van 17 augustus 1944 vanuit de Huis van Bewaring in Arnhem
  - Ausweiskarte van 21 augustus 1944 voor toegang tot kamp Westerbork
  - Correspondentie met de advocaat van A.J.A. Lobstein over de lege strafbarakken na de transporten van september 1944
  - Brieven vanuit het kamp (1945) geven een persoonlijk verslag van het dagelijkse leven en de lichamelijke en geestelijke gesteldheid na de bevrijding.
- Briefkaarten van David en Charlotte Minco
  Gedurende hun verblijf in kamp Westerbork (juni-augustus 1943) beschrijven zij hun leven, werk en transporten, evenals hun dagelijkse strijd om te overleven.
- Documenten van de Familie Salomons-Rom
  Bevat brieven, persoonsbewijzen, een Palestina-certificaat en documenten met betrekking tot hun repatriëring, alsook een recent interview met Izak Salomons (1938).
- Familie Wolf Collectie
  Bestaat uit foto's van Izaak (Ido) Wolf en zijn familie uit 1940, documenten, waaronder een vals persoonsbewijs van Ido Wolf, en een afscheidsbrief van de familie Wolf uit kamp Westerbork, evenals een foto van hun woning in Assen.
- Rubert Windmuller Collectie
  Documenten, brieven, en twee zakagenda's met dagboeknotities over Windmullers ervaringen in Westerbork en later in Bergen-Belsen, waar hij betrokken was bij vertrekkende transporten en razzia's.
- Foto's uit Hooghalen (1942-1944)
  Foto's die het dagelijks leven rondom de broodleveranties aan kamp Westerbork vastlegden, met beelden van de bakker Walles en andere kampgerelateerde activiteiten.

- Fotoalbum van de Familie en Leo Meijer
  Bestaande uit foto's en briefjes van Leo Meijer, afkomstig uit zijn tijd in kamp Westerbork.
- Briefkaarten van Max Löwinger en Heinrich Max Spittel
  Correspondentie uit Westerbork, met een lijst van toegestuurde pakketten en een Bijbel van Heinrich Spittel.
- Documenten uit het Ministerie van Maatschappelijk Werk (1960)
  Een vergunning voor de verkoop van pluimvee in Molukse woonoorden, waaronder Schattenberg.
- Fotoalbum van Rini Buijvoets (1947-1948)
  Documentatie van het eerste levensjaar van de zoon van de kampcommandant, gefotografeerd in en rond de woning van de kampcommandant.
- Dossier Familie Buijvoets (1945-1948)
  Bestaat uit foto's van het dagelijkse leven in het kamp, brieven en documenten van het huwelijk en de geboorte van hun oudste zoon.
- Dossier Familie Drieslsma
  Bevat een grote hoeveelheid brieven, foto's en documenten, waaronder bijzondere foto's uit het Joodse werkkamp Oranjekanaal.
- Dossier Clara Ascher-Pinkhof
  Bevat brieven, documenten en foto's uit haar leven in kamp Westerbork, evenals brieven van haar kinderen, haar persoonlijke strijd en een gedetailleerde terugblik op haar tijd in Palestina.
- Originele briefwisseling van Elias Paur
  Bevat tientallen brieven van Elias Paur naar zijn ouders in Amsterdam, waarin hij het leven en de werkzaamheden in het Joodse werkkamp Kremboong beschrijft (31 maart 1942 - 8 juli 1942).

Bijlage 4 Vrienden, donateurs, begunstigers en sympathisanten

Het Herinneringscentrum genereert gelden via kaartverkoop maar ook via vrienden. In 2024 is er veel focus geweest op de vrienden, zo is het vriendenprogramma vernieuwd en zijn de bedragen aangepast. Het vernieuwde vriendenprogramma kent de volgende 'type' vrienden:

- Vriend 'oud', tot €60 per jaar.
- Vriend 'nieuw', vanaf €60 per jaar.
- Begunstiger, vanaf €240 per jaar.
- Bijzonder begunstiger, eenmalig €2.500 (of meer).

In 2025 wordt de overgangsfase afgerond van het oorspronkelijke vriendenprogramma naar het vernieuwde programma.

Onder 'vrienden' staan nu alle vrienden die nog niet hebben gereageerd op het vernieuwde vriendenprogramma, deze donaties zitten tussen de €25 en €75 euro.

Soort	Totale baten in 2024	Aantallen
Vriend	€48.032*	1.087
Vriend 'oud'		531
Vriend 'nieuw'	€51.488	850
Begunstiger	€22.935	58
Bijzonder begunstiger	€5.500	69
Totaal	**€127.955**	**2.595**

* In de administratie is het nu niet zichtbaar welke bedragen er bij 'vriend' horen en bij vriend 'oud', daarom is het totaalbedrag geregistreerd bij 'vriend'.

Totaal aantal vrienden door de jaren heen:

Jaar	Aantal vrienden
2024	2.595
2023	2.380
2022	2.459

Bijlage 5 Bezoekersaantallen, groepsbezoek en rondleidingen

Bezoekers

In 2024 waren er 128.787 betalende bezoekers en 3.122 personen die het museum gratis bezochten. In totaal heeft het herinneringscentrum 131.909 bezoekers gehad. Er was een bezoekers aantal begroot van 125.000.

Bezoekersontwikkeling afgelopen jaren:

2024	2023	2022	2021	2020	2019
131.909	126.608	108.611	75.421	80.701	127.009

Aantallen groepsbezoek

Door de afdeling educatie werden 28.871 jongeren begeleid in een educatief programma.

Bezoekersontwikkeling groepsbezoeken afgelopen jaren:

2024	2023	2022	2021	2020	2019
28.871	27.653	22.476	6.617	6.047	19.520

Openbare rondleidingen

In 2024 namen 27.897 personen deel aan de openbare rondleidingen.

Website

Aantal bezoekers 2024: 237.354

Facebook

Volgers 1 januari 2024: 9912
Volgers 31 december 2024: 10266

LinkedIn

Volgers 1 januari 2024: 2198
Volgers 31 december 2024: 2871

Instagram

Volgers 1 januari 2024: 3789
Volgers 31 december 2024: 4253

Bijlage 6 Nevenfuncties directie

Bertien Minco
Voorzitter Stichting Amsterdam Verbindt
Lid Commissie Cultuureducatie van het Amsterdams Fonds voor de Kunst
Raad van Inspiratie Herinneringscentrum Apeldoornsche Bosch